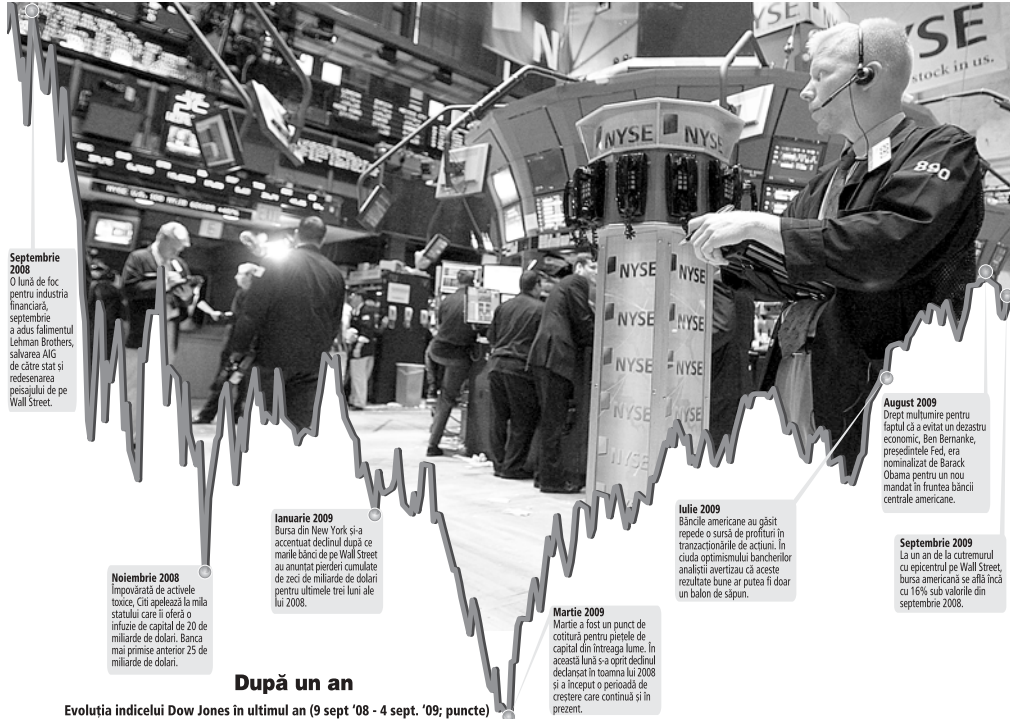

La un an de la evenimentul care a mutilat Wall Street-ul, băncile și-au revenit, dar economia mondială este în pionere

Economia mondială se zbate încă în recesiune, mare parte a țărilor din Est au apelat la ajutor financiar de la FMI, guvernele au pompat mii de miliarde de dolari în economii, liderii celor mai puternice țări încă mai discută despre înăsprirea reglementărilor industriei financiare. Dar băncile au revenit la profiturile de miliarde de dolari. Așa arată pe scurt lumea la un an după cel mai răsunător faliment bancar din istorie.

După un an

Evoluția indicelui Dow Jones în ultimul an (9 sept. '08 - 4 sept. '09; puncte)

Inovați pentru dezastru

În afară de conducerea Lehman, în frunte cu directorul executiv Richard Fuld, și alte persoane au avut o contribuție importantă la cel mai răsunător faliment din istoria corporatistă a Statelor Unite. **Andrea Neftiu**

Henry Paulson

Secretar al Trezoreriei în toamna anului trecut, a permis falimentul Lehman, în condițiile în care plătise ipotecare. Fannie Mae și Freddie Mac, erau prioritățile guvernului american.

Ben Bernanke

Decizia președintelui Fed de a nu salva banca de investiții a declanșat, într-un efect de domino, prăbușirea sistemului financiar american. El a declarat recent că nu ar fi fost prea greu ca autoritățile să salveze Lehman Brothers.

Kenneth Lewis

Bank of America, inițiativa condusă de Lewis, a fost ultima speranță a celor de la Lehman. Lewis a preferat să obțină rezoluția Merrill Lynch pentru 50 mld. dolari exact în aceeași zi în care Lehman Brothers intra oficial în faliment.

Statul a jucat rolul de cutie a mitei pentru bănci

Falimentul Lehman Brothers a zguduit lumea financiară din temelii. Toate privilegiile s-au întors atunci către stat care a fost învinovat că a refuzat să întindă grupului o mână de ajutor pentru a evita colapsul acestuia, care a antrenat o serie de alte falimente.

De teama că istoria ar putea să se repete, statul a intervenit ulterior în sprijinul altor bănci sau companii din sector, pe care, cu ajutorul zecilor de miliarde de dolari injectate le-a salvat din gherale falimentului.

AIG, un gigant al pieței asigurărilor, a primit ajutor de la Trezoreria Statelor Unite și de la Fed în valoare totală de 180 mld. dolari (125 mld. euro). În prezent Trezoreria deține 80% din acțiunile cu drept de vot ale AIG.

Citigroup, un nume sonor al sectorului bancar american, nu a scăpat de furia crizei financiare. Statul american a intervenit, oferind Cit un ajutor în valoare de 25 mld. dolari, ca parte a planului guvernamental de a salva sectorul bancar.

Bank of America a primit la rândul său 45 mld. dolari de la contribuabili, bani pe care a promis să îi returneze până la sfârșitul acestui an sau până la începutul lui 2010. După ce a primit 45 mld. dolari de la stat, Bank of America a achiziționat în întregime Merrill Lynch în schimbul sumei de 50 mld. dolari. **Andrea Neftiu**

în prezent

Cine este Richard Fuld

- A ocupat pozițiile de director executiv și președinte al Lehman Brothers din 1994 până în 2008, când banca a dat faliment.
- În 1969 a absolvit Universitatea din Colorado.
- În 1973 a încheiat cursurile unui master la Stern School of Business de la Universitatea din New York.
- În 1969 s-a angajat în cadrul Lehman Brothers ca trader și s-a rămas în cadrul companiei până în 2008.

Foto: Reuters

Autoexilat, fostul CEO al Lehman Brothers duce o viață liniștită la un an de la faliment

CRISTINA ROȘCA

RICHARD FULD a rămas în memoria colectivă ca bancherul care a jucat un rol important în cel mai răsunător eșec al Wall Street-ului, falimentul băncii de investiții Lehman Brothers. La aproape un an de la evenimentul ce a zguduit întreaga lume financiară, Fuld, sau „gorila” cum a mai fost numit, revine în atenție, scrie agenția de presă Thomson Reuters.

„Nu ați venit înmormântat, asta e un semn bun”. Astfel l-a întâmpinat Fuld pe reporterii agenției de presă Thomson Reuters în momentul în care acestuia i-au găsit la casa sa de la țară, într-o atmosferă bucoasă, în Ketchum, statul Idaho.

Omul pus la zid pentru colapsul Lehman Brothers pare împovărat însă nu dărmănt de povară pe care o reprezintă evenimentul unu an de la faliment.

El își amintește că a dorit să își prezinte propria variantă, a dorit să poată să vină măcar el însuși în sprijinul său, însă nu a făcut-o în parte din cauza scandalului ce s-a iscat în jurul celui mai mare faliment din istoria Statelor Unite și în parte din cauza că el simțea că lumea nu este dispusă să îl asculte.

„Știți ce? Aniversarea se apropie”, a spus el. „Am fost învinuit, am căzut, și toate acestea se vor repeta. Am forța să le tin piept. Lăsați-mi să se alinieze, îi aștept”.

„Caută pe cineva pe care să învinovățească acum și acelaștă cută”, s-a plâns fostul CEO al Lehman.

Fuld, 63 de ani, a preluat conducerea băncii în 1994, când grupul se confrunța cu o serie de probleme, și l-a ridicat, transformându-l în cea de-a patra bancă de investiții ca mărime din Statele Unite, un colos al Wall Street-ului, ale cărui pariuri de pe piața ipotecară s-au dovedit extrem de profitabile, atrăgând invidia rivalilor. Chiar și Goldman Sachs își simțea amenințată supremăția.

Totuși, grupul s-a prăbușit sub greutatea activelor toxice, după ce s-a pierdut încrederea investitorilor. Guvernul Statelor Unite și Fed i-au întors spatele, refuzând să injecteze bani pentru a-l salva, iar cumpărătorii nu s-au înghesuit la coadă „Gorila”, cum mai este numit, a spus că el a dorit să vorbească, dar nu avea niciun rost. „Nimeni nu vrea să audă. Faptele sunt evidente. Nimeni nu vrea să audă vorbindu-se despre asta, mai ales povestea spusă de mine”.

În urmă cu un an

Foto: Reuters

Fuld refuză să vorbească despre activitatea sa curentă. Prietenii și apropiații săi spun însă că el și-a deschis propria firmă de consultanță, Matrix Advisors. „El se menține departe de lumina reflectoarelor, însă participă la multe prânzuri cu greutate”, povestea un executiv al unei bănci de investiții. „El păstrează legătura cu prietenii de pe Wall Street”.

MOMENTE CHEIE - PIETE EXTERNE

16.09.2008 Wall Street-ul s-a cutremurat după ce Lehman Brothers, a patra mare bancă de investiții din SUA, a intrat în faliment. Merrill Lynch a scăpat la micșorarea fondului cumpărat de la Bank of America.

18.09.2008 Gigantul din asigurări AIG era salvat de la dezastru de stat care a pompat 85 de miliarde de dolari în conturile companiei. După acest ajutor banca centrală americană (Fed) s-a ales cu 80% din companie.

30.10.2008 Securile crizei financiare au ajuns în Europa de Est unde Ungaria a evitat pe ultima sută de metri un faliment național după ce a primit un ajutor financiar de urgență de 20 mld. euro de la FMI, Banca Mondială și UE.

25.11.2008 SUA a sosit în ajutorul unui alt gigant, garantându-i active neperformante în valoare de 300 mld. \$ deținute de Cit. După ce acțiunile îi scăzuseră cu 60% într-o săptămână, banca a primit și o infuzie de capital de 20 mld. \$.

19.01.2009 Marile bănci americane au acumulat pierderi imense în ultimele trei luni ale lui 2008. În ianuarie, numai Cit și Merrill Lynch anunțau pierderi cumulate de 24 de miliarde de dolari pentru T4 2008.

MOMENTE CHEIE ÎN ROMÂNIA

9.09.2008 Îstresca: Nu sunt motive solide pentru scenariul unei ațezări dure a economiei

19.09.2008 Cât va rezista România în fața cutremurului financiar global

28.10.2008 ZF a realizat cinci planuri speciale în care manageri, bancheri, analiști, experți de pe piața de capital au vorbit despre cum poate rezista România în fața cutremurului financiar global.

16.12.2008 Comisia de prognoză ajustează creșterea economică estimată pentru 2009 în jos cu 0,5%, la 6%, în timp ce cursul mediu era prevăzută la 3,6 lei/euro pentru acest an.

14.01.2009 Într-o perioadă în care băncile auștirăceau căreia bani de la statul român, când se vorbea despre un acord cu FMI, în politica se semnavo alianțe imprevizibile, iar un prim ministru avea mandat de cinci zile.

Ministrul de finanțe a recunoscut că nu poate accesați golul de la buget fără bani din străinătate, în condițiile în care la sfârșitul lui 2008 oficialii români afirmau că România nu are nevoie de un împrumut extern.

Guvernatorul BNR Mugur Iănescu susține că analiștii străini nu văd cu suficiență claritate situația din România și că nu există motive solide pentru a ațezare dura a economiei.

Șocul Lehman a prăbușit Bursa și leul aruncând economia în recesiune. România a pierdut 20 mld. €

Socul prăbușirii Lehman Brothers din septembrie 2008 s-a resimțit imediat pe Bursa de la București, care a suferit cea mai mare prăbușire din istorie, indicele BET pierzând peste 50% în mai puțin de două luni. Cele mai lovite au fost băncile și SIF-urile. Presiunea s-a simțit și pe piața valutară, unde leul a pierdut aproape 10% în

câteva luni, pe fondul deprecierei tuturor monedelor din regiune, dar și al unui atac speculativ pus la cale de investitori străini.

Valul de panică a continuat, întretinut de știrile negative de pe piețele externe, ducând Bursa la minimele ultimilor cinci ani, în februarie 2009, iar unele acțiuni au pierdut chiar peste 80% din valoare. După câteva luni, efectul s-a apăsător și în economia

reală, zeci de companii anunțând reducerea producției și disponibilizări, pe fondul contracției cererii și al spumării pe piețele externe.

Băncile au înghețat creditarea, iar statul a fost nevoit să apeleze la ajutorul FMI pentru cel mai mare împrumut din istorie.

Din martie, Bursa a început să-și revină, recuperând o parte semnificativă din pierderi, însă companiile au

continuat să raporteze rezultate în scădere, iar economia românească s-a contractat cu peste 8% în primul semestru față de perioada similară a lui 2008.

Piața imobiliară a înghețat în lipsa finanțării, retailul, în special cel electro, s-a prăbușit cu 50%, iar investitorii au stat departe de achiziții, primele opt luni din acest an consemnând o singură tranzacție de peste 100 mil. euro.

Andrei Chirilășu

Cum au trăit antreprenorii români „anul crizei“

Dan Șucu,
proprietarul Mobexpert, cel mai mare producător de mobilă

A fost cel mai greu an, iar greutatea a venit din imposibilitatea de a preziona ceea ce de fapt s-a întâmplat. Evenimentele din America au avut rezonanță în România în numai câteva săptămâni, or nu poți să-ți schimbi planurile de afaceri și să treci de la creșteri semnificative la așteptări de stagnare și apoi de scădere în câteva săptămâni. A fost o situație excepțională cu care nu ne-am mai întâlnit. După căderea Lehman Brothers, în România exista o altitudine optimistă care nu avea nicio bază reală.

George Copos,
proprietarul Ana Hotels, este blogul său:

Într-un fel, dacă acordăm creditul principilului potrivit caruia orice criza este, în același timp, și o oportunitate, putem privi cu destul optimism fenomenul acesta. Adică, după ce ai trecut de faza financiară, sunt șanse mari să scapi de o multime de toxine: active bancare toxice, companii toxice, activități toxice, companii toxice. Estimăm o reducere cu 20 - 25% în 2009 a cifrei de afaceri pe intragul holding-ului față de 2008, este o contracție previzibilă, caracteristică numai companiilor sănătoase.

Viorel Micula
actorii European Drinks, cel mai mare business alimentară românesc

Cu siguranță ultimul an a fost mult mai greu decât cei anteriori și totul a pornit de la faptul că băncile nu au mai dat bani în piață. Din furtună, industria alimentară și a băuturilor nu a fost una de țare afectată. Ei a declarat încă din prima parte a acestui an că stăful trebuie să sprijine mai mult marile companii românești care au nevoie în prezent de creditare avantajoasă și facilități din partea statului.

Adrian Porumboiu
proprietarul Racova Agro Pan din Vaslui

În momentul în care ai atâtea obligații, atâtea angajați și un business așa de mare, ești responsabil și nu te simți niciodată confortabil. În domeniul în care lucrez ne-am confruntat întotdeauna cu dificultăți, așa că nu ne-a lovit nimic prin surprindere, poate doar seceța, care ne-a afectat puternic. Dacă nu ar fi fost seceța, ne-am fi descurcat și în acest an, în ciuda faptului că au existat constrângeri din partea sistemului bancar.

Dan Ioan Popp,
președintele Impact DAC

Personal, am străns și eu cureaua și am fost mai preocupat de modelul pe care îl promovez. Am cumpărat și o bicicletă, dar încă nu am avut curaj să o folosesc în scopul pentru care a fost achiziționată, și amume parcursurile scurte distanțe dintre serviciu și birou, dar am devenit un pasionat al drumetilor montane. Aceasta a fost un an amestecat, al balanturilor, ne-am uitat mai atent la ce am făcut și ne-am propus să devenim mai inventivi. Noi, cu o economie de categoria a treia, trebuie să așteptăm vinderea urșilor.

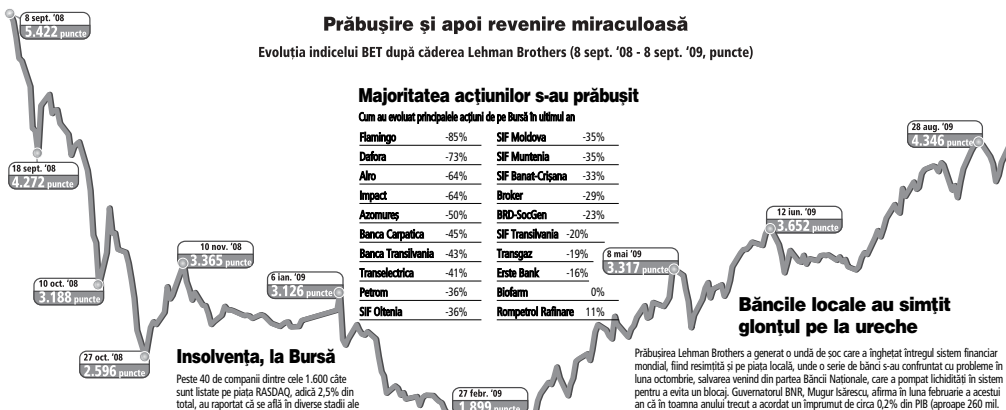
Radu Timiș,
acionarul producătorului de mezeluri CrisTim

Dacă mă gândesc că în urmă cu 10-15 ani aveam inflație de 300%, n-as putea spune că a fost cel mai greu an de la începutul capitalismului. Nu am obținut cu creșteri și de aceea avem senzația că ne confruntăm cu o cadere foarte mare.

Prăbușire și apoi revenire miraculoasă

Evoluția indicelui BET după căderea Lehman Brothers (8 sept. '08 - 8 sept. '09, puncte)

Majoritatea acțiunilor s-au prăbușit

Cam au evoluat principalele acțiuni de pe Bursa în ultimul an

Flemingo	-85%	SIF Moldova	-35%
Defora	-73%	SIF Murtenia	-35%
Alro	-64%	SIF Banat-Crișana	-33%
Impact	-64%	Broker	-29%
Azomurs	-50%	BRD-SocGen	-23%
Banca Carpatica	-45%	SIF Transilvania	-20%
Banca Transilvania	-43%	Transgaz	-19%
Transeletrica	-41%	Erste Bank	-16%
Petrom	-36%	Biofarm	0%
SIF Oltenia	-36%	Rompetrol Rafinare	11%

Băncile locale au simțit glonțul pe la ureche

Prăbușirea Lehman Brothers a generat o undă de șoc care a înghețat întregul sistem financiar mondial, fiind resimțită și pe piața locală, unde o serie de bănci s-au confruntat cu probleme în luna octombrie, salvarea venind din partea Băncii Naționale, care a pompat lichidități în sistem pentru a evita un blocaj. Guvernatorul BNR, Mugur Isărescu, afirma în luna februarie a acestui an că în toamna anul trecut a acordat un împrumut de circa 0,2% din PIB (aproape 260 mil. euro) unei bănci importante din sistem care se confrunța cu o criză de încredere. Potrivit unor surse din piață, ar fi fost vorba de Banca Transilvania, însă reprezentanții băncii din Cluj au negat speculațiile. Acțiunile TLV erau în acel moment suspendate de la tranzacționare.

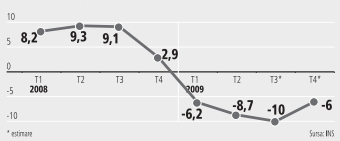
Insolvența, la Bursă

Peste 40 de companii dintre cele 1.600 câte sunt listate pe piața RASDAQ, adică 2,5% din total, au raportat că se află în diverse stadii ale insolvenței, de la începutul anului. Femele listate care fac obiectul unor proceduri de insolvență rulează alături de peste 57 mil. euro.

Radiografia economiei românești la un an de la căderea Lehman Brothers

S-a prăbușit

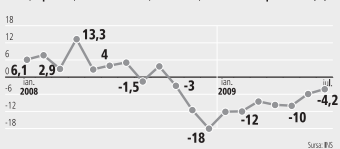
Creșterea economică trimestrială (PIB) față de același trimestru din anul anterior (%)

Din „tigrul Europei”, o țară cu o creștere economică de 7,1% anul trecut și de 9,3% în al doilea trimestru din 2008, România s-a întors cu 180 de grade, ajungând la o reducere a PIB cu 8,7% în trimestrul doi din 2009 comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut.

S-a temperat

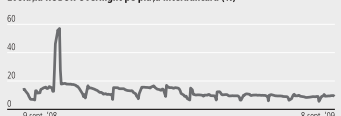
Variația producției industriale față de aceeași lună a anului precedent (%)

Producția industrială va stagna în trimestrul trei comparativ cu perioada aprilie-Iunie, astfel că după primele două luni ale anului scăderea anuală va fi de 9%, mai puțin accentuată decât cea înregistrată în primul semestru, de 10,8%, potrivit Comisiei Naționale de Prognoză (CNP).

Șocul a venit în octombrie: dobânzi de peste 50%

Evoluția ROBOR Overnight pe piața interbancară (%)

Dobânzile au explodat în toamna trecută, băncile fiind speriate că rămân fără bani după șocul Lehman Brothers. Băncile românești au majorat dobânzile la lei și la euro, la depozite, dar și la credite, într-o măsură mai mare. Ca urmare, acum este mai scump un credit de locuință sau pentru masină decât în septembrie 2009.

Totul pe minus

Variația importurilor și a exporturilor față de aceeași lună din anul precedent la valori exprimate în euro (%)

Deficitul comercial a scăzut în S1 cu 55,3% față de perioada similară din 2008, la 18,35 mld. lei. Constructorii Automobile Dacia a fost singurul mare exportator care a mers contra curentului, ajungând să contribuie cu aproape 10% la exporturile României în acest an.

Octombrie 2008: Isărescu îi arde pe speculatori și oprește atacul asupra leului. Dar până la urmă cursul tot a crescut

LUNA octombrie a anului trecut a adus pe piața monetară ceea ce a rămas cunoscut ca „atacul asupra leului”. Speculatorii străini care au pariat timp de trei săptămâni în luna octombrie 2008 pe creșterea cursului euro față de leu s-au vădit însă nevoiți să contabilizeze pierderi de zeci de milioane de euro, după ce BNR a lăsat piața fără lichidități.

„Isărescu (guvernatorul BNR, n. red.) i-a ars acum pe speculatorii. Cred că este cea mai mare pierdere pe care o ia străinii pe România”, comenta un dealer. Toate numele grele din lumea financiară, de la Morgan Stanley la Goldman Sachs, Barclays sau Calyon au jucat contra leului. Toți au cumpărat agresiv valută, în condițiile în care BNR vânduse prin intermediul a două bănci locale - BCR și Raiffeisen - mai multe sute de milioane de euro, potrivit estimărilor dealerilor. BNR a ales astfel să apeleze la dolarul american (anual/lunar)*

În ianuarie, după alegeri, cursul a fost lăsat liber să crească până la peste 4,2 pentru un euro, ceea ce a reprezentat un șoc de devalorizare, având în vedere că în urmă cu doar trei luni cursul era la 3,6 lei. Devalorizarea leului și explozia dobânzilor la credite au dus la prăbușirea pieței imobiliare, a celei auto și a bunurilor de folosință îndelungată.

S-a stabilizat

Cursul mediu de schimb al leului față de euro și dolarul american (anual/lunar)*

17.02.2009

10.03.2009

24.06.2009

10.07.2009

24.02.2009

11.03.2009

24.06.2009

08.07.2009

Mai ușor cu criza pe scări, că am ajuns în extrema cealaltă. Nu sunt pentru o abordare optimistă, dar nici pentru defetism”, spune guvernatorul Isărescu după o ieșire simultană în conferințe de presă a bancherilor din Est.

Recesiunea va mânca anul acesta peste 2.000 de euro din bugetul unei familii cu trei membri, produsul intern brut pe cap de locuitor urmând să scadă cu 700 de euro față de nivelul din 2008.

Rezultatul a sse luni de mandat al guvernului Boc: o scădere economică de cel puțin 17 miliarde de euro și o datorie publică externă mai mare cu 20 mld. euro.